

เศรษฐกิจการเมืองในการกำหนดราคาทองคำในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2560

Political Economy in Determining the price of Gold in Thailand form 1997-2017

เอกชัย ศรีสุขชยะกุล¹, ศุภชัย ศุภผล², จักรี ไชยพิณ³, ปะการัง ชื่นจิตร⁴

Akkachai Srisukchayakun, Suphachai Suphaphol, Chakkri Chaipinit, Pakarang Chuenchit

Received November 11, 2020 & Retrieved December 12, 2020 & Accepted March 31, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาว่ารัฐมีบทบาทอย่างไรในการเข้ามากำหนดราคาทองคำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2560 (2) เพื่อศึกษากระบวนการ ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศของสมาคมค้าทองคำ การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ ผู้ประกอบวิชาชีพผู้ค้าทองคำทั้งในและนอกสมาคมค้าทองคำ ผลการวิจัยพบว่า (1) ปี พ.ศ. 2540-2560 การกำหนดราคาทองคำ ราคาจะถูกกำหนดโดยสมาคมค้าทองคำ ในขณะที่ภาครัฐไม่ได้มีบทบาทในการกำหนดราคาทองคำ แต่จะเป็นผู้กำหนดนโยบายกำกับ ดูแล ออกกฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกให้การซื้อขายทองคำเกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และมุ่งเน้นมาตรการเกี่ยวกับทองคำที่ให้ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ และการเงินของประเทศ จึงออกมาในรูปแบบนโยบายและมาตรการส่งเสริมการลงทุนและแข่งขันทางการค้าขายทองคำ และการเก็งกำไร (2) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของสมาคมค้าทองคำในการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศมีไม่มากนัก หลัก ๆ แล้วจะเป็นเรื่องของการใช้ดุลพินิจของกรรมการแต่ละท่านซึ่งต้องหาข้อสรุปร่วมกันก่อนที่จะประกาศราคาออกมา และในส่วนของพัฒนาในรูปแบบของสมาคมผู้ค้าทองคำในการกำหนดราคาทองคำค่อนข้างมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะมีความคล่องตัวสูงในการพิจารณาและประกาศราคา และคณะกรรมการทั้ง 5 ท่านต่างมีประสบการณ์ทางวิชาชีพทางด้านการค้าขายทองคำ และมีความเข้าใจในสถานะตลาดของทองคำเป็นอย่างดี และไม่เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องให้ภาครัฐเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการ บทบาทของภาครัฐควรเน้นไปด้านกำกับ ดูแล และให้การส่งเสริมโดยปล่อยให้ไปไปตามกลไกของตลาด

คำสำคัญ : เศรษฐกิจ ,การเมือง ,การกำหนดราคาทองคำ

¹ หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การเมือง) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ph.d.Program Doctor of Philosophy (Politics), Ramkhamhaeng University

Email : aekrachaisri@gmail.com

Abstract

The researcher examines (1) to study what role the government has in determining the gold price from 1997-2017 (2) To study the process, problems, and obstacles to the Gold Trade Association's domestic gold pricing operation. The study is qualitative research by collecting data from documentary research and in-depth interviews, the results can be summarized as follows: The results of the research are as follows: (1) Year 1997-2017 Gold price determination the price is determined by the Gold Traders Association. While the government does not play a role in determining the price of gold But will be the policymaker, supervising, issuing regulations to facilitate Make fair gold trading for all parties involved. And focusing on gold measures that are important to the economy And the country's finances Therefore comes in the form of policies and measures to promote investment and compete in the gold trade and speculation (2) Problems and obstacles in the operation of the gold trade association in the determination of gold prices in the country is not very much. The discretion of each committee member may be different, but the conclusion must be shared before announcing the price. In terms of development in the form of the Gold Traders Association, The pricing of gold is quite appropriate for the current situation. Because it has high flexibility in considering and announcing prices And all 5 committee members have professional experience in gold trading And have a good understanding of the gold market conditions and do not see the need for the government to be part of the committee The role of government should focus on supervision and promotion by allowing to be following the market mechanism.

Keywords: Political, Economy, Determining the price of gold

บทนำ

หลังการวิกฤตการณ์ทางการเมืองในปี พ.ศ. 2556 และการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2557 อย่างไรก็ตามถึงแม้จะประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมือง รายได้ประชาชนต่อหัวประชากรก็ยังสามารถเพิ่มขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง แต่มีแนวโน้มเติบโตชะลอตัวลง สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้ดีพอสมควร จำนวนคนยากจนลดลง แต่ความเหลื่อมล้ำกลับเพิ่มขึ้น มีปัญหาความไม่เท่าเทียมของรายได้ มิติสิ่งแวดล้อมมีความก้าวหน้าในการพัฒนาเพียงเล็กน้อย มิติชุมชนและการอาศัยร่วมกันมีความก้าวหน้าในบางส่วนเท่านั้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในส่วนของเสถียรภาพทางการเมืองในช่วงที่

ผ่านมาส่วนที่มีพัฒนาการที่ขาดความต่อเนื่องหรือถดถอยอย่างชัดเจน ได้แก่ ความสำเร็จของการปกครองระบบประชาธิปไตย ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535-2550 ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจอย่างค่อนข้างมาก โดยในช่วงเวลาดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลมากถึง 10 รัฐบาล และมีการปฏิวัติรัฐประหาร 2 ครั้ง อายุเฉลี่ยในแต่ละรัฐบาลมีอายุสั้นเพียง 1.5 ปี เท่านั้น (อนุสรณ์ ธรรมใจ, 2558) (Thammachai, A., 2015) แต่ก็ยังสามารถขับเคลื่อนองคาพยพทั้งในภาคการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไว้ได้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีทุนสำรองระหว่างประเทศจำนวนมากที่สะท้อนถึงความเชื่อมั่นต่อฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศในมุมมองของต่างประเทศ โดยมีทองคำเป็นส่วนประกอบสำคัญในทุนสำรองดังกล่าว

ทองคำมีแนวโน้มเข้ามาเป็นส่วนสำคัญที่มากขึ้นเรื่อย ๆ ในทุนสำรองระหว่างประเทศ และในปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ทองคำเป็นทุนสำรองระหว่างประเทศมากเป็นลำดับที่ 24 ของโลก โดยมีปริมาณสะสม ณ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2562 อยู่ที่ 154 ตัน (World Gold Council, 2019) “ทองคำ” จึงเป็นทุนสำรองระหว่างประเทศที่ช่วยรักษาเสถียรภาพทั้งทางด้านการเมืองรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินของประเทศไว้ได้ในช่วงที่ผ่านมาจึงเป็น “กันชน” ให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ให้ความผันผวนจากภายนอกเข้ามาสร้างผลกระทบต่อธุรกิจไทย ซึ่งอาจจะกระทบกับอำนาจการซื้อของเศรษฐกิจไทยโดยรวมได้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558) (Bank of Thailand, 2015) เรื่องของทองคำและการกำหนดราคาทองคำนั้นจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจในระดับมหภาคของประเทศที่ต้องเกี่ยวข้องกับรัฐบาลฝ่ายภาคการเมืองในฐานะผู้นำพาประเทศและเป็นผู้กำหนดนโยบาย และมาตรการต่อระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมถึงในเรื่องของทองคำ ซึ่งการกำหนดราคาจะต้องมีความโปร่งใส และสร้างความยุติธรรมให้กับผู้บริโภคหรือนักลงทุนภายในประเทศ ทั้งนี้ภาคการเมืองที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นระบบการเมืองที่รัฐบาลได้อำนาจมาอย่างชอบธรรมหรือได้รับการยอมรับจากประชาชน การเมืองที่ทันสมัยจะเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาหลายด้านทั้งด้านการค้า เศรษฐกิจ และการพัฒนาสังคมที่จะต้องสมดุลกัน หากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไม่สมดุลกับการพัฒนาการเมืองอาจจะเกิดปัญหาในระบบการเมือง ภาวะเศรษฐกิจจึงมีความสำคัญต่อระบบการเมืององค์การทางการเมืองจึงให้ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ และสถาบันเศรษฐกิจต่าง ๆ ของประเทศไม่ว่าจะเป็นสถาบันการเงิน ธนาคาร ห้าง ร้านทอง ไปจนกระทั่งชีวิตความเป็นอยู่ในประจำวันของประชากรทั้งในเรื่องการเป็นอยู่ ปากท้องและรายได้ ซึ่งรวมถึงการกำหนดนโยบาย ในการกำกับและดูแล ราคาสินค้าอุปโภค บริโภค (Huntington, 1968 อ้างถึงใน บวร ประพฤติกุศล และทิพาพร พิมพิสุทธิ, 2540) (Paphutdee, B. and Phimaphisut, P., 1997) รวมถึงทองคำให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคหรือนักลงทุนภายในประเทศ

ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่ารัฐควรมีบทบาทอย่างไรในการเข้ามากำหนดราคาทองคำในช่วงที่ผ่านมา บทบาทหน้าที่ของสมาคมค้าทองคำในการกำหนดราคาทองคำนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ในปัจจุบัน และการเมืองกับการกำหนดราคาทองคำนั้นมีความสัมพันธ์กันระหว่างเอกชนกับรัฐอย่างไรฉะนั้นการกำหนดราคาทองคำควรจะเป็นหน้าที่ของสมาคมค้าทองคำเป็นผู้ดำเนินการต่อหรือไม่ หรือการกำหนดราคาทองคำควรจะเป็นหน้าที่ของรัฐโดยตรงหรือไม่

อย่างไร และถ้าไม่ได้เป็นผู้กำหนดราคาทองคำรัฐควรมีบทบาทอย่างไรบ้างเกี่ยวกับทองคำที่รัฐต้องเป็นผู้ควบคุมหรือเรื่องใดบ้างที่รัฐควรให้การส่งเสริมและกำกับดูแลตามกฎหมายของรัฐบาลนั้น และในส่วนของร้านค้าทองรายย่อย จะมีบทบาทอย่างไรเพื่อให้ราคาทองคำที่ประกาศโดยสมาคมค้าทองคำเกิดความยุติธรรมไม่สร้างความได้เปรียบเสียเปรียบแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่อยู่ในระบบการซื้อขายทองคำภายในประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่ารัฐมีบทบาทในการเข้ามากำหนดราคาทองคำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2560
2. เพื่อศึกษากระบวนการ ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศของสมาคมค้าทองคำ

การทบทวนวรรณกรรม และแนวคิด

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของรัฐ

อนุสรณ์ ลิ้มมณี (2558) (Limmanee, A., 2015) ได้อธิบายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมในยุคปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการเข้ามามีบทบาทแทรกแซงระบบตลาดในการจัดระเบียบทางเศรษฐกิจ การเติบโตของภาคประชาสังคมและพลังข้ามชาติ หรือการผลักดันแนวคิดเกี่ยวกับการจัดระเบียบการปกครองที่ดี สู่ถึงการเสื่อมถอยของอำนาจและความเป็นอิสระของรัฐในการกำหนดนโยบายในสังคมและการขยายบทบาทของเครือข่ายประชาชนและเอกชนในสังคมและสังคมโลก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวดูเหมือนจะสั่นคลอนแนวคิดเกี่ยวกับรัฐชาติและอำนาจอธิปไตยที่ดำรงอยู่มาเป็นเวลาอันยาวนาน คำถามประการหนึ่งก็คือทำไมรัฐซึ่งเชื่อว่ามีอำนาจอธิปไตยที่เด็ดขาดถาวรและแบ่งแยกมิได้ จึงมีที่ที่จะสูญเสียอำนาจไปเกือบจะโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้มีเหตุผลส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากการพัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและสังคมสมัยใหม่ แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมจึงใช้เพื่ออธิบายบทบาทและพลวัตของรัฐในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง และพัฒนาการโครงสร้างในเชิงสถาบันของรัฐไทยที่ก่อให้เกิดสมดุลทางอำนาจระหว่างอำนาจรัฐและอำนาจทางการเมือง ซึ่งความเป็นอิสระในการใช้อำนาจและความเข้มแข็งของรัฐนั้นเป็นผลมาจากสมรรถนะของรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมนั่นเอง

ดังนั้นรัฐควรมีบทบาทอย่างไรต่อระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่ง สมประวิณ มั่นประเสริฐ และก้องภพ วงศ์แก้ว (Manprasert, S. and Wongkaew, K., 2016) ได้กล่าวว่าจากการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สามารถเพิ่มผลผลิตได้ด้วยการเพิ่มจำนวนแรงงานและทุนเข้าสู่กระบวนการผลิต ไปเป็นการใส่ปัจจัยการผลิตในเชิงจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากผลตอบแทนการผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง จึงต้องหันไปเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตของแรงงานและทุนผ่านการปรับใช้นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่แทนในภาพกว้างบทบาทของภาครัฐในการนำพาการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศทำได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ การเป็น “ผู้ดำเนินการเอง” และการเป็น “ผู้สร้างระบบ” ในบทบาทของการเป็นผู้ดำเนินการเอง ภาครัฐเปรียบเสมือนผู้เล่นคนหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ เช่น

การเป็นผู้ประกอบการ เป็นนักลงทุน และเป็นพ่อค้า เป็นต้น บทบาทภาครัฐภายใต้บริบทใหม่ของเศรษฐกิจไทย จึงเป็น มีผู้ริเริ่มดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและขณะเดียวกันก็เป็นผู้สร้างที่วางระบบให้ “ผู้ที่ควรดำเนินการจริง ๆ หรือผู้เล่น ตัวจริง” แข่งขันและพัฒนาได้ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด และรัฐบาลควรดำเนินนโยบายเศรษฐกิจในระดับที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดความบิดเบือนในระบบเศรษฐกิจ สำหรับบทบาทในฐานะผู้สร้าง คือ การปรับโครงสร้างของสถาบันทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มการแข่งขันกันสร้าง “นวัตกรรม” ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว (สมประวิณ มันประเสริฐ และก้องภพ วงศ์แก้ว) (Manprasert, S. and Wongkaew, K., 2016)

ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาทองคำ

แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและสังคมนี้ Laski, H. (1955) มีความเห็นว่าอำนาจที่มีอยู่ในสังคมนั้น ไม่ได้อยู่ที่รัฐเพียงอย่างเดียว แต่กระจายอยู่ตามกลุ่มพลังอำนาจต่าง ๆ ที่ผลประโยชน์ ความเชี่ยวชาญ หรือหน้าที่ด้านหนึ่งด้านใดในสังคม ส่วน Dahl, R. (1967) มีความเห็นว่า สังคมมีหลายศูนย์กลางอำนาจและไม่มีศูนย์กลางอำนาจใดที่จะมีอำนาจอุปถัมภ์ได้แต่เพียงผู้เดียว แต่ละกลุ่มแต่ละพวกต่างก็มีเป้าหมายและผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน มีทรัพยากรและมีความเป็นอิสระระหว่างกัน ดังนั้นนโยบายต่าง ๆ ที่กำหนดโดยรัฐจึงเกิดขึ้นจากความตกลงร่วมมือกันระหว่างผู้นำของกลุ่มต่าง ๆ ที่แม้จะมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน แต่รัฐก็สามารถที่จะผลักดันให้เป้าหมายบรรลุผลสำเร็จได้จากการแบ่งปันผลประโยชน์ การมอบอภิสิทธิ์ การสร้างความมั่งคั่ง และการให้อำนาจในสังคมให้แก่กลุ่มพลังอำนาจต่าง ๆ เหล่านั้น ทฤษฎีเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาทองคำในประเทศไทยข้างต้น ได้เน้นไปในแนวทางหลักการของทุนนิยมโดยกระแสของ อัดัม สมิธ เห็นว่าความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจของประเทศนั้นอยู่ที่การผลิตและประสิทธิภาพในการผลิต ภาครัฐไม่ควรเข้าไปแทรกแซง แต่ควรปล่อยให้ไปตามกลไกของตลาดหรือให้มีการแข่งขันกันในตลาดอย่างเสรี ซึ่งในที่สุดแล้วจะทำให้สังคมโดยรวมดีขึ้น ประเด็นดังกล่าวจึงเป็นสาระสำคัญที่จะใช้ในการวิพากษ์ถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของภาครัฐ และภาคเอกชน (สมาคมค้าทองคำ และร้านทองรายย่อย) ในการกำหนดราคาทองคำที่ผ่านมาเป็นอย่างไร และใครควรจะมีบทบาทสำคัญต่อการเป็นผู้กำหนดราคาทองคำภายในประเทศที่เหมาะสมและสร้างความเป็นธรรมให้กับสังคมในระยะต่อไป

บุลลิต อำนาจบรรพบุรุษ (Amnatworaprasert, B., 2010) ได้ศึกษาเศรษฐกิจการเมืองโลกกับบทบาทของทองคำ ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่สองและทองคำเปลี่ยนแปลงไปซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของระบบการเมืองและเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกันอย่างแนบแน่นผ่านการประชุมทางการเงินที่เมืองเบรตตันวูดส์ (Bretton Woods) ในฐานะของระบบมาตรฐานปริวรรตทองคำ (gold exchange system) เนื่องจากการเพิ่มบทบาทหน้าที่ของสกุลเงินดอลลาร์ให้กลายเป็นสกุลเงินหลักของโลก แต่อย่างไรก็ตามเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐจำต้องผูกโยงกับทองคำเพราะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับระบบการเงินดังกล่าวด้วยการใช้ทองคำเป็นเครื่องมือทางการเงินประการหนึ่งที่คำเงินดอลลาร์ให้มีสถานะที่มั่นคงรวมไปถึงการสร้างสิทธิถอนพิเศษหรือทองคำกระดาศเข้ามาแทนที่ทองคำบางส่วนในด้านของการเป็นสินทรัพย์สำรองและการแก้ไขดุลการชำระเงิน

ระหว่างประเทศตลอดจนบทบาทของทองคำในด้านการเป็นเครื่องมือทางการเงินที่สำคัญต่อการบริหารความเสี่ยง การเป็นสินทรัพย์ที่สามารถต่อกรกับเงินเฟ้อหรือเงินตราได้ดีที่สุดและการเป็นแหล่งการลงทุนที่ปลอดภัยการใช้เป็นสินทรัพย์ทุนสำรองระหว่างประเทศและการเป็นเงินตราโคกภัยโดยเฉพาอย่างยิ่งเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมือง

Dey, S. (2016) ได้ศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และราคาทองคำ ผลการศึกษาพบว่าราคาทองคำมีการตอบสนองที่รวดเร็วต่อเหตุการณ์ในโลก อย่างไรก็ตามเหตุการณ์เหล่านี้มีความโดดเด่นในแง่ที่ว่าไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญบนเงื่อนไขต่อค่าเฉลี่ยและความผันผวนของราคาทองคำ ในบทความนี้ได้ดำเนินการศึกษา 30 เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เศรษฐกิจการเมือง ตั้งแต่การระงับการแปลงสภาพของดอลลาร์เป็นทองคำในเดือนสิงหาคมปี พ.ศ. 2514 ถึงสิ้นสุดมาตรการผ่อนคลายเชิงปริมาณในสหรัฐอเมริกาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 และศึกษาผลกระทบที่มีต่อราคาทองคำ และพบว่าเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา และระบบการเงินที่อิงกับเงินดอลลาร์ในปัจจุบันยังคงเป็นตัวขับเคลื่อนหลักของราคาทองคำที่แท้จริง และยังพบว่าค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของราคาทองคำมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งในด้านการกดดันราคาทองคำให้ลดลงหรือเพิ่มขึ้น ผ่านการครอบงำทางเศรษฐกิจการเมืองของสหรัฐอเมริกาและบทบาทของเงินดอลลาร์ในระบบการเงินโลก

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งเน้นศึกษาเศรษฐกิจการเมืองในการกำหนดราคาทองคำในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2560 โดยศึกษาสภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนรูปแบบการพัฒนากลุ่มผู้กำหนดราคาทองคำที่เหมาะสม ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐาน การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบปัจจัยทางการเมืองที่มีผลต่อการกำหนดราคาทองคำในประเทศ รวมทั้งรูปแบบการแก้ปัญหาและการพัฒนากลุ่มในมิติบทบาทของรัฐต่อนโยบาย/มาตรการที่เกี่ยวข้องกับทองคำและบทบาทของสมาคมค้าทองคำ ที่ได้สร้างความยุติธรรมในการซื้อขายทองคำ โดยมีเนื้อหาครอบคลุม (1) บทบาทของรัฐในการเข้ามา กำหนดราคาทองคำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2560 (2) กระบวนการ ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศที่สร้างความยุติธรรมในการซื้อขายของสมาคมค้าทองคำ

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน ซึ่งผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งเป็นผู้ค้าทองคำ และนักวิชาการจากหน่วยงานราชการและเอกชนที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับทองคำ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อให้ได้ข้อมูล เชิงลึกและมีรายละเอียดของข้อมูลในทุก ๆ ประเด็นที่ศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าว บทบาทของรัฐในการเข้ามากำหนดราคาทองคำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2560 และความเหมาะสมของ บทบาทหน้าที่ของสมาคมค้าทองคำต่อการเป็นผู้กำหนดราคาทองคำภายในของประเทศไทยว่าเหมาะสมที่จะศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาบทบาทของรัฐในการเข้ามากำหนดราคาทองคำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2560 ความเหมาะสมของบทบาทหน้าที่ของสมาคมค้าทองคำในการกำหนดราคาทองคำและนำไปสู่การวิเคราะห์โดยรวม ซึ่งจะก่อให้เกิดข้อค้นพบและสรุปเป็นข้อเสนอแนะเป็นแนวทางที่เหมาะสม สำหรับการกำหนดตัวแบบขององค์กรผู้กำหนดราคาทองคำภายในประเทศที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถนำเสนอตัวแบบขององค์กรหรือหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพในการกำหนดราคาทองคำอันนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงการพัฒนา ศักยภาพของสมาคมค้าทองคำ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และรัฐในฐานะผู้กำหนดนโยบายและทิศทางของราคาทองคำภายในประเทศ

ผู้วิจัยได้ออกแบบโครงสร้างคำถามที่จะใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth-interview) เพื่อให้ได้แนวคำตอบ ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้และในการสัมภาษณ์จริงกับผู้ถูกสัมภาษณ์ จะเป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structure interview protocol) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการวางแผนการสัมภาษณ์ไว้ก่อนล่วงหน้า อย่างเป็นขั้นตอน แบบเข้มงวดพอประมาณและข้อคำถามในการสัมภาษณ์มีโครงสร้างแบบหลวม (loosely structure)

รวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (documentary research) เอกสารต่าง ๆ และจากการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้บริหารกระทรวงระดับสูงหรือผู้แทนจากกระทรวงการคลังกระทรวงพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยสมาคมค้าทองคำ และนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญและความเข้าใจในการกำหนดราคาทองคำในประเทศไทย จำนวน 10 ท่าน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารหรือผู้แทนกระทรวงระดับสูงของรัฐที่มีความเชี่ยวชาญและเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดราคาทองคำ ในประเทศไทย รัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์หรือผู้แทน จำนวน 2 ท่าน ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน จำนวน 1 ท่าน นักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญและมีความเข้าใจในการกำหนดราคาทองคำในประเทศไทยและตัวแทน สมาคมค้าทองคำ จำนวน 2 ท่าน ตัวแทนร้านทองรายย่อยที่ได้รวมตัวกันในรูปของสมาคมหรือชมรม จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยสมาชิกสมาคมค้าทองคำ สมาชิกสมาคมหรือชมรมผู้ค้าทองคำรายย่อยในต่างจังหวัด

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการอธิบายแบบเชิงพรรณนา โดยการนำเอาข้อมูลมาตีความสร้างเป็นแนวเรื่อง ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแนวเรื่องและแก้ไขให้ชัดเจนแล้วสรุปเป็นผลของการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้มาสรุปใน มุมมองของผู้วิจัย ส่วนการตรวจสอบข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุป

- 1.บทบาทของรัฐในการเข้ามากำหนดราคาทองคำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2560 จากการศึกษาพบว่า บทบาททางการเมืองของรัฐกับผลกระทบที่มีต่อราคาทองคำ

1) พฤติกรรมการบริโภคทองคำของไทย พฤติกรรมการลงทุนและเก็งกำไรในทองคำในส่วนของประเทศไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ได้ขยายวงกว้างในกลุ่มคนไทย ซึ่งเป็นช่วงที่ราคาทองคำโลกพุ่งสูงขึ้นการลงทุนในทองคำให้ผลตอบแทนสูงกว่าการลงทุนประเภทอื่นค่อนข้างมาก พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลให้ไทยก้าวขึ้นมาเป็นผู้ส่งออกทองคำอันดับต้น ๆ ของโลกทั้งที่ไม่ใช่ศูนย์กลางการค้าทองคำ พฤติกรรมตื่นทองนี้มาพร้อมกับราคาทองคำที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน การเก็งกำไรที่ขยายวงกว้างขวางไปสู่ระดับประชาชนทั่วไปส่งผลให้ตัวเลขการส่งออกนำเข้าทองคำของไทยสูงและผันผวนมาก โดยในปี พ.ศ. 2553 ประเทศไทยได้กลายเป็นประเทศที่มีมูลค่าการค้าทองคำระหว่างประเทศอันดับ 3 ของโลก (ไม่รวมประเทศจีนที่ไม่เปิดเผยข้อมูลการนำเข้าและส่งออกทองคำ) แม้จะไม่ใช่มiddle market ของโลกก็ตาม ปัจจุบันไทยมีมูลค่าการค้าทองคำสูงติดอันดับต้น ๆ ของโลกทั้งที่ผลิตทองคำเพียงร้อยละ 0.2 ของการผลิตทองคำของโลกและไม่ได้เป็นศูนย์กลางการค้าทองคำของโลกแต่อย่างใดด้านการส่งออกทองคำของไทยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.1 ในปี พ.ศ. 2544 เป็นร้อยละ 7.0 ในปี พ.ศ. 2553 และจากรายงานตัวเลขการส่งออกทองคำของไทยในปี พ.ศ. 2559 พบว่าไทยส่งออกทองคำได้สูงที่สุดในรอบ 5 ปี คิดเป็นปริมาณสูงถึง 90 ตัน (ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ, 2563) (Gem and Jewelry Information Center, 2020)

2) บทบาททางการเมืองของรัฐกับการกำหนดราคาทองคำตั้งแต่ปีพ.ศ. 2540-2560 จะเห็นว่าการกำหนดราคาทองคำซึ่งรวมถึงทองรูปพรรณ และทองคำแท่ง ราคาจะถูกกำหนดโดยสมาคมค้าทองคำที่ขึ้นอยู่กับราคาทองคำในตลาดโลก ค่าพรีเมียม ค่าเงินบาท อุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ของทองคำภายในประเทศ (สมาคมค้าทองคำ, 2555) (Gold Trade Association, 2012) ในขณะที่ภาครัฐไม่ได้มีบทบาทในการกำหนดราคาทองคำโดยตรง แต่จะเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำกับ ดูแล ออกกฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวก ให้การซื้อขายทองคำเกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2563) เหตุผลที่รัฐต้องออกมาตรการควบคุมการนำเข้าและส่งออกทองคำในช่วงที่ผ่านมาคือ (ไพศาล มหาพัฒน์ภรณ, 2534, (Mahaphannaphon, P., 1991) ทองคำมีความผูกพันกับระบบเงินตราของประเทศ ความเชื่อถือทองคำในสถานะเงินเพื่อเพราะสถานการณ์ที่ระดับราคาทรัพย์สินทั่วไปสูงขึ้น เรื่อย ๆ ทองคำเป็นการลงทุนโดยผู้ซื้อหวังที่จะได้รับผลตอบแทน ทองคำอยู่ในฐานะสินค้าที่ต้องนำเข้าเนื่องจากประเทศไทยมีการผลิตทองคำได้น้อยมาก

ทั้งนี้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกำกับ ดูแลการซื้อขายทองคำเพื่อให้เกิดเสถียรภาพกับระบบการเงิน และสร้างความเป็นธรรมระหว่างผู้ค้าทองคำและผู้บริโภคภายในประเทศ ด้วยการออกกฎหมายและกฎระเบียบควบคุมการนำเข้าและส่งออกทองคำ ในการที่จะดูแลระบบการเงิน ส่งเสริมการลงทุนและการซื้อขาย มีหน่วยงานรับผิดชอบที่สำคัญ คือ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการนำเข้าและส่งออกทองคำจากกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกทองคำดังที่ได้กล่าวมาทำให้มีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกทองคำ ดังนี้ คือ

1) กระทรวงพาณิชย์จะเห็นได้ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มีอำนาจควบคุมการนำเข้าและส่งออกสินค้าต่าง ๆ แต่สำหรับ “ทองคำ” ซึ่งแตกต่างจากสินค้าทั่วไป เพราะทองคำมีความผูกพันกับระบบการเงินของประเทศ และถึงแม้ในปัจจุบันบทบาทของทองคำในระบบการเงินของประเทศจะน้อยมากแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น กระทรวงพาณิชย์จึงมิได้ใช้อำนาจในการควบคุมการนำเข้าและส่งออกทองคำเหมือนสินค้าอื่น ๆ

2) กระทรวงการคลัง การนำเข้าและส่งออก “ทองคำ” กระทรวงการคลังมีหน้าที่ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดตาม พรบ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485(Exchange Control Act, B.E. 2485) ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รักษาการตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน กระทรวงการคลังจึงเป็นกระทรวงที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมการนำเข้าและส่งออกทองคำ เริ่มตั้งแต่การขออนุญาตนำเข้าทองคำต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยยื่นคำขอผ่านกองนโยบายการเงินและสถาบันการเงิน

3) ธนาคารแห่งประเทศไทย ตามประกาศกระทรวงการคลัง ในกรณีของการส่งออกเครื่องรูปพรรณทองคำนั้น แม้จะไม่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง แต่ก็ยังอยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยผู้ส่งออกจะต้องขอใบสุทธิค้ำของส่งออกต่อหน่วยสินค้าออก ส่วนสินค้าออกและสินค้าเข้าธนาคารแห่งประเทศไทย โดยยื่นผ่านธนาคารรับอนุญาต

4) กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานสุดท้ายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการนำเข้าและส่งออกทองคำ หลังจากได้รับอนุญาตให้นำเข้าจากกระทรวงการคลัง และผ่านขั้นตอนของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว การนำเข้าและส่งออกทองคำจะต้องเป็นไปตามระเบียบและพิธีการศุลกากร ซึ่งเมื่อผ่านขั้นตอนทางศุลกากรแล้ว ก็เป็นอันเสร็จสิ้นขั้นตอนควบคุมการนำเข้า และส่งออกทองคำ

3) บทบาทของรัฐ กับกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกทองคำที่มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ. 2540-2560 ทั้งนี้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับทองคำที่สำคัญของไทยมีดังนี้ (1) พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 (2) พระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2485 (3) พระราชกฤษฎีกาควบคุมการนำเข้าในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2494 (4) พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 (5) ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง อนุญาตให้นำทองคำเข้ามาในราชอาณาจักรและส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งทองคำและทองคำขาว (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2542

โดยสรุปแล้วบทบาทภาคการเมืองในช่วงที่ผ่านมาซึ่งครอบคลุมระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ พ.ศ. 2540-2560 ไม่ได้มีบทบาทต่อการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศโดยตรง แต่จะมีบทบาทโดยอ้อมเป็นไปลักษณะของการทำงานในเชิงนโยบายมหภาค ซึ่งออกมาตราการต่าง ๆ มาควบคุมเพื่อให้เกิดความมั่นคงของระบบการเงินของประเทศ และการซื้อขายทองคำที่เป็นธรรมระหว่างผู้ซื้อกับร้านทอง ในระยะแรก ๆ บทบาทของภาครัฐได้ออกมาตรการให้ทองคำเป็นสินค้าควบคุมการส่งออก-นำเข้าเนื่องจากสมัยนั้นทองคำเป็นสินค้าที่มีผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจจึงถูกรับ

เข้าเป็นสินค้าควบคุมส่งออก-นำเข้า ที่ต้องขออนุญาตโดยมีสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง เป็นผู้ดูแล แต่ต่อมาบทบาทของทองคำต่อระบบการเงินลดความสำคัญลง และเพื่อให้การค้าทองคำ มีความเสรีมากขึ้น จึงกำหนดให้ทองคำเป็นสินค้าที่ไม่ต้องขออนุญาต เพียงแต่หากมีการนำเข้าหรือส่งออกในปริมาณ เท่าไหร่ ก็ให้แจ้งเพื่อให้ทราบสถิติการนำเข้า-ส่งออกทองคำ และในส่วนของ การสนับสนุนการซื้อขายทองคำที่เป็นธรรม ทองคำไม่ได้ถูกระบุให้เป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต้องควบคุมราคาซึ่งปัจจุบันมี 46 สินค้า 6 บริการ ที่ถูกควบคุม แต่จะมี ประกาศในปี พ.ศ. 2552 ที่ว่าด้วยเกณฑ์แนวทางปฏิบัติทางการค้าของผู้ประกอบธุรกิจร้านค้าทองคำที่เป็นธรรม ซึ่ง ร้านค้าทองคำจะต้องมีการประกาศราคา และแจ้งทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงราคาทองคำ และการชั่ง ตวง วัด ก็จะมีเรื่องของ มาตราวัด - ดิจิตอล มาตราวัดอนุโลม ต้องประกาศให้ชัดเจน (กรมการค้าภายใน, 2561, (Department of Internal Trade (2018). กล่าวคือร้านค้าทองคำจะต้องแสดงราคาขายและราคารับซื้อคืนทองคำที่ชัดเจน และกำหนดไว้เลยว่าทองคำแท่งน้ำหนัก 1 บาท ต้องมีน้ำหนัก 15.24 กรัม และทองรูปพรรณก็ต้องมีน้ำหนัก 15.16 กรัม และ น้ำหนักที่เป็นธรรม ก็ต้องเป็นการแสดงน้ำหนักของทองคำแท่งและทองรูปพรรณที่ชัดเจน โดยน้ำหนักต้องระบุหน่วย เป็นกรัม หรือย่อเป็น G และผู้ค้าต้องกำหนดวันทำการเปิด-ปิดร้านทองคำที่ประกาศ ให้ทางผู้ซื้อทราบได้ชัดเจนว่าจะเปิด-ปิดเมื่อไหร่ และกรณีการจองซื้อทอง ถ้าร้านทองไม่สามารถส่งมอบทองให้ผู้ซื้อได้ต้องออกหลักฐานการจองให้กับผู้ซื้อ ด้วย ประกาศนี้ใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 จนถึงปัจจุบัน

2. กระบวนการ ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศของสมาคมค้าทองคำจากการศึกษาพบว่า

กระบวนการ ในการดำเนินการของสมาคมค้าทองคำในการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศข้อมูลจาก สมาคมค้าทองคำ (2555) (Gold Trade Association, 2012) ได้อธิบายถึงราคาทองคำในประเทศไทยได้ถูกกำหนด จากราคานำเข้าทองคำจากต่างประเทศและประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่างโดยมีคณะกรรมการควบคุมราคาทองของ สมาคมค้าทองคำคอยดูแลตลอดช่วงระยะเวลาการซื้อขาย โดยยึดถือหลักประชาธิปไตยในการกำหนดราคาทองคำถือเสียง ส่วนมาก 3 ใน 5 เสียงในการตัดสินใจซึ่งคณะกรรมการประกอบไปด้วยคณะกรรมการจาก 1) ห้างทองจินฮั่วเฮง 2) ห้าง ทองฮั่วเฮงเฮง 3) ห้างทองเลียงเลียงเฮงพาณิชย์ 4) ห้างทองหลูซ่งฮวด 5) ห้างทองแต้จิ๋วฮุย คณะกรรมการดังกล่าว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม สำหรับในการกำหนดราคาทองของสมาคม จะอ้างอิงจากราคาทองคำ ต่างประเทศ (gold spot) บวกหรือลบค่าพรีเมียม (premium) จากผู้ค้าทองคำในต่างประเทศ (ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ว่าเป็นสถานะการนำเข้าหรือการส่งออก) แล้วจึงนำมาคำนวณกับค่าเงินบาทจากนั้นจะทำการแปลงหน่วยน้ำหนักจาก ounce ให้เป็นหน่วยน้ำหนักของไทยคือบาท โดยการตัดสินใจประกาศราคาทองในประเทศแต่ละครั้งนั้น ทางสมาคมจะ พิจารณาองค์ประกอบของอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ทองคำภายในประเทศเป็นสำคัญด้วย (สมาคมค้า ทองคำ, 2555) (Gold Trade Association, 2012)

สำหรับตัวแปรที่สำคัญในการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศของไทย สามารถสรุปได้ 5 ประการดังนี้ (สมาคมค้าทองคำ, 2555) (Gold Trade Association, 2012) 1) ราคาทองคำต่างประเทศ (gold spot) 2) อัตราค่าพรีเมียม (premium) (ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการนำเข้าและส่งออกทองคำ) 3) ค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ 4) อุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ทองคำภายในประเทศ 5) ดอกเบี้ยนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับประเทศไทยตลาดทองคำมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในแง่ของการบริโภคทองคำโดยรวม (Consumer Demand) ซึ่งเป็นการรวมกันของการบริโภคทองคำในภาคการลงทุนและในภาคการบริโภคเครื่องประดับ ประเทศไทยติดอันดับ 1 ใน 3 ของเอเชีย เป็นรองประเทศจีนและอินเดีย และติดอันดับต้น ๆ ของโลก หากพิจารณาเฉพาะด้านการลงทุนในทองคำแท่ง ในปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยยังคงรักษาอันดับผู้บริโภคทองคำในภาคทองคำแท่งอันดับ 4 ของโลก เป็นรองเพียงประเทศจีน (304.2 ตัน) อินเดีย (162.4 ตัน) เยอรมนี (96.8 ตัน) ขณะที่ประเทศไทยบริโภคทองคำในด้านการลงทุนทองคำแท่งเป็นจำนวน 68.5 ตัน เพิ่มขึ้น 7% จากปีก่อนหน้า (บริษัท วายแอลจี บุลเลียน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, 2562) (YLG Bullion International Company Limited, 2019)

ในอดีตการซื้อขายทองคำในประเทศไทยเป็นไปเพื่อการบริโภคหรือการออมอย่างแท้จริง โดยประเทศไทยเป็นผู้นำเข้าสุทธิทองคำอย่างต่อเนื่อง แต่นับตั้งแต่ทองคำมีความผันผวน พฤติกรรมการซื้อขายทองคำของประชาชนได้เปลี่ยนไปเป็นการลงทุนและการเก็งกำไรมากขึ้น สะท้อนได้จากสัดส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบการซื้อขายทองคำจากในอดีตที่มีการซื้อทองคำรูปพรรณร้อยละ 95 และทองคำแท่งเพียงร้อยละ 5 เป็นการซื้อทองคำแท่งร้อยละ 95 และทองคำรูปพรรณร้อยละ 5 (บริษัท วายแอลจี บุลเลียน อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด, 2562, (YLG Bullion International Company Limited, 2019) จากการศึกษากระบวนการในการกำหนดราคาทองคำ จะเห็นได้ว่าการกำหนดราคาทองคำในประเทศไทยหรือการคำนวณราคาทองคำจะถูกกำหนดโดยอุปสงค์และอุปทานทองคำภายในประเทศ อัตราค่าพรีเมียม ค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ดอกเบี้ยนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทย และที่สำคัญคือราคาทองคำต่างประเทศ ซึ่งจะมีการปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานของทองคำในตลาดโลก ทั้งอุปสงค์ในในฐานะวัตถุดิบของภาคอุตสาหกรรม การเป็นทุนสำรองของแต่ละประเทศ การใช้เป็นเครื่องประดับ และสินทรัพย์ที่ช่วยสะสมความมั่งคั่งสำหรับผู้บริโภคทั่วโลก ขณะที่ปริมาณอุปทานทองคำขึ้นอยู่กับผลผลิตจากเหมืองแร่ เศษทองคำเก่าที่หมุนเวียนอยู่ในระบบ การขายทองคำจากหน่วยงานภาครัฐ และการขายล่วงหน้าเพื่อป้องกันความเสี่ยงของผู้ผลิตนั่นเอง กล่าวคือมีโชว่าร้านทองจะซื้อขายกับประชาชนผู้สนใจลงทุนในทองคำเพียงฝ่ายเดียวตามที่ผู้ลงทุนทั่วไปเข้าใจเป็นความเข้าใจที่ผิดทุกภาคส่วนล้วนมีการซื้อและขายทองคำด้วยกันเองตลอดเวลาด้วยและการซื้อขายของร้านค้าทองคำด้วยกันเองนั้นจะมีปริมาณที่มากกว่าการซื้อขายกับผู้ลงทุนทั่วไปหลายสิบเท่าเพราะฉะนั้นถ้าหากว่าสมาคมประกาศราคาทองคำสูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริงจากตลาดต่างประเทศมากเกินร้านทองด้วยกันเองจะมีการวิ่งเข้าหาซื้อหรือเทขายกันเองส่งผลให้สมาคมต้องปรับราคาให้เหมาะสมในที่สุดเพื่อสะท้อนความต้องการทองคำของตลาดตามความเป็นจริงตามกฎของอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) กลไกของตลาดดำเนินการไปด้วยตัวของมันเองเช่นหากราคาทองของสมาคมประกาศต่ำกว่าตลาดโลกมากก็จะมีกลุ่มผู้ตระเวนซื้อทองรูปพรรณเก่าตามร้านทองทั่วประเทศ

และขายทองให้ผู้ส่งออกต่างประเทศได้ส่วนต่างผลกำไรโดยตรงโดยไม่ผ่านร้านทองเสียรายได้ส่วนนี้ไปอย่างเห็นได้ชัด หรือหากมีการกำหนดราคาที่สูงกว่าราคาตลาดโลกมากก็จะมีผู้นำเข้าทองนำทองมาขายให้ร้านทองโดยทันทีเช่นกัน เนื่องจากได้กำไรจากส่วนต่างที่มากนั้นจึงใจ (สมาคมค้าทองคำ, 2556) (Gold Trade Association, 2012)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของสมาคมค้าทองคำในการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2563) กล่าวว่า “ปัญหาและอุปสรรคในการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศ คือ ถ้าสมาคมค้าทองคำปิดทำการตามวันหยุดราชการก็จะมีราคาทองคำประกาศออกมา ในวันนั้น แต่ปัจจุบันสมาคมได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จึงได้แก้ไขโดยการกำหนดกรรมการ 2 ท่าน จากคณะกรรมการอนุกรรมการที่กำหนดราคาทองคำ 5 ท่าน รับผิดชอบในการพิจารณาประกาศราคาทองคำในวันหยุด”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2563) กล่าวว่า “ปัญหาอุปสรรคในการกำหนดราคาทองคำของสมาคมค้าทองคำจะเป็นในเรื่องของการใช้ดุลพินิจช่วยในการตัดสินใจขึ้นหรือไม่ขึ้นราคาทอง กล่าวคือ การคำนวณราคาทองคำในประเทศถึงแม้จะมีสูตรในการคำนวณที่ชัดเจน แต่การจะประกาศขึ้นหรือไม่ขึ้นราคาทองคำเลยนั้นยังขึ้นอยู่กับบริบทความเหมาะสมของการเคลื่อนไหวของราคาทองคำโลกที่อาจจะมีความผันผวน และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งกรรมการอาจมีความเห็นที่ไม่ตรงกันบ้าง แต่กรรมการก็จะใช้หลักเหตุและผลร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อหาข้อสรุป ตัวอย่างเช่นในกรณีกรรมการ 3 ใน 2 เห็นว่าควรที่จะขึ้นราคา แต่อีก 2 ท่านเห็นว่าไม่ควรขึ้นก็จะคุยกันถึงเหตุผลสนับสนุนของการขึ้นและไม่ขึ้นถึงแม้จะมีกรรมการ 3 ท่านเห็นว่าควรขึ้นก็ตาม ทั้งนี้อาจจะเป็นการอ้างเหตุผลจาก อุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ของทองคำภายในประเทศ หรืออาจเป็นเหตุผลที่ค่าเงินบาทยังไม่นิ่งหรือยังมีทิศทางที่ไม่ชัดเจนและอาจจะส่งกระทบต่อการคำนวณราคาทองคำ ซึ่งเป็นเรื่องของดุลพินิจของกรรมการแต่ละท่านในช่วงเวลานั้น ๆ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2563) กล่าวว่า “ในอดีตที่ผ่านมาการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศโดยสมาคมค้าทองคำ ยังมีช่องว่างของข้อมูลระหว่างร้านค้าทองคำทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบและเกิดการเก็งกำไร เนื่องจากการสื่อสารยังไม่สามารถทำได้ทั่วถึงเหมือนปัจจุบัน เพราะใช้โทรศัพท์ในการสื่อสารเป็นหลัก ทำให้ร้านทองในต่างจังหวัดบางส่วนยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีข้อร้องเรียนไปที่กระทรวงพาณิชย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ทองคำโลกมีความผันผวน ทำให้ผู้บริโภคสามารถซื้อทองเพื่อการเก็งกำไรทำให้ร้านทองมีปัญหา ทั้งนี้การแจ้งราคาของสมาคมในช่วงนั้นจะใช้โทรศัพท์แจ้งราคา ซึ่งเป็นการโทรไปเฉพาะร้านทองบางร้าน เพราะเมื่อก่อนร้านทองต่างจังหวัดยังไม่ได้ตั้งเป็นชมรมขึ้นมา ร้านทองร้านไหนที่เป็นร้านขายส่งก็จะแจ้งราคาไปยังลูกค้าของตนเองซึ่งเป็นร้านทองขายปลีก แต่ร้านทองขายปลีกที่ไม่ได้เป็นลูกค้าประจำก็จะไม่ทราบราคาทอง ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในการซื้อขายทองคำ แต่ปัญหาดังกล่าวปัจจุบันมีน้อยมากเนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารพัฒนาไปมาก โดยสมาคมค้าทองคำจะประกาศราคาทองในแต่ละวันผ่านหน้าเว็บไซต์ของสมาคม ทำให้ร้านทองขายปลีกทั่วประเทศสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 2563) กล่าวว่า “ปัจจุบันการร้องเรียนไปยังสมาคมค้าทองคำ สามารถทำได้ทางเว็บไซต์ และทาง Line หรืออาจใช้วิธีการโทรมาร้องเรียนโดยตรง ปัญหาการร้องเรียนที่พบบ่อยเสมอ ๆ จะเป็นในเรื่องของสมาคมประกาศราคาทองคำค่อนข้างล่าช้า ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาทองคำต่างประเทศ (gold spot) ปัญหาดังกล่าว ถ้าเป็นในอดีตจะไม่เกิดปัญหาดังกล่าวเพราะราคาทองคำค่อนข้างนิ่ง แต่ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา นักลงทุนเริ่มหันมานิยมลงทุนในทองคำมากขึ้น จึงมีบ้างกลุ่มมองว่าเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกับการประกาศราคาทองคำของสมาคม อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวได้คลี่คลาย เนื่องจากปัจจุบันมีระบบการซื้อขายทองคำออนไลน์เกิดขึ้น ซึ่งจะมีราคาชี้วัด (indicator) ที่จะบอกว่าทิศทางราคาในระยะสั้นควรจะ何去何从而ทำให้ตัดปัญหาความได้เปรียบเสียเปรียบของนักเก็งกำไรทอง ซึ่งเห็นว่าการประกาศราคาทองคำของสมาคมกระทำได้ดีค่อนข้างล่าช้า”

กล่าวโดยสรุปถึงแม้ที่ผ่านมามีบทบาทในการกำหนดราคาของสมาคมค้าทองคำจะอยู่ในเกณฑ์ที่ดี สร้างความเป็นธรรมในการซื้อขายให้เกิดขึ้นได้ในสังคม แต่สมาคมก็ยังคงเผชิญกับกระบวนการ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการกำหนดราคาทองคำ ซึ่งหลัก ๆ แล้วจะเป็นในเรื่องของการใช้ดุลพินิจของกรรมการแต่ละท่านซึ่งอาจแตกต่างกัน และถือเป็นจุดอ่อน โดยอาจเห็นสมควรให้ปรับราคาขึ้นหรือลง ทั้งนี้การใช้ดุลพินิจดังกล่าวของกรรมการแต่ละท่านจะยึดราคาทองคำโลกเป็นเกณฑ์ และวิเคราะห์ภายใต้บริบทสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัจจัยทางด้านค่าเงินบาท ความผันผวนของราคาทองคำโลก อุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ของทองคำภายในประเทศในช่วงเวลานั้น แล้วแต่ความเหมาะสมที่คณะกรรมการจะหยิบยกขึ้นมาใช้ประกอบการพิจารณา ซึ่งอาจมีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามการกำหนดราคาทองคำเพื่อประกาศใช้ในแต่ละวัน จะดำเนินไปในลักษณะการปรึกษาหารือ ฟังเหตุ ฟังผล และหาข้อสรุปร่วมกันก่อนที่จะประกาศราคาออกมา อุปสรรคต่อการกำหนดราคาทองคำควรจะเป็นหน้าที่ของรัฐโดยตรงเพื่อมองกลไกภาพรวมแต่ปรากฏว่ากลไกต่าง ๆ นี้ก็กลายเป็นสมาคมค้าทองคำเป็นผู้กำหนดบริบทนี้มองเพียงตลาดการค้าทองคำซึ่งไม่ได้อยู่บนพื้นฐานภาพรวมของประเทศ

อภิปรายผล

1. บทบาทของรัฐในการเข้ามากำหนดราคาทองคำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2560 จากการศึกษาพบว่า

บทบาทภาคการเมืองไม่ได้มีบทบาทต่อการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศ แต่จะมีบทบาทโดยอ้อมเป็นไปลักษณะของการทำงานในเชิงนโยบายมหภาค ด้วยการกำหนดนโยบาย กำกับ ดูแล ออกกฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกให้การซื้อขายทองคำเกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และมุ่งเน้นนโยบายและมาตรการส่งเสริมการลงทุนและแข่งขันทางการค้าขายทองคำ โดยมุ่งเน้นนโยบายตามกลไกตลาดเสรีมากขึ้น ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการปล่อยให้ภาคเอกชนหรือสมาคมค้าทองคำซึ่งประกอบด้วยผู้ค้าทองคำรายใหญ่ที่มีประสบการณ์และมีความชำนาญในธุรกิจทองคำเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมการซื้อขายทอง เสมือนเป็นการดำเนินการของมือที่มองไม่เห็น ตามแนวคิดของ อัดัม สมิธ ที่เห็นว่าการดำเนินการโดยภาครัฐแต่ฝ่ายเดียวในการพัฒนาสังคม มักจะมีประสิทธิภาพน้อยกว่าการพัฒนาด้วยตัวการนำของบุคคลที่มักจะทำสิ่งที่ดีที่สุดในความตั้งใจจะพัฒนาความเป็นอยู่ของตัวเองที่ดีขึ้น ซึ่งจะ

ช่วยให้การพัฒนาผลประโยชน์ของสังคมโดยภาพรวมดีขึ้นด้วย ราวกับได้รับคำแนะนำจากมือที่มองไม่เห็นนั้น ซึ่งถ้าปฏิบัติตามแนวคิดนี้ประยุกต์เข้ากับข้อเท็จจริงว่าการดำเนินการการค้าทองคำภายในประเทศ สมาคมค้าทองคำจึงถือเป็นผู้ริเริ่มหรือดำเนินการพัฒนาระบบการซื้อขายทองคำภายในประเทศจึงเป็นสิ่งที่ดีสำหรับสังคมที่จะได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งที่ผ่านมาสมาคมก็ได้เข้ามามีบทบาทในหลายด้านที่สำคัญ คือ การสร้างมาตรฐานทองคำในการซื้อขาย และการผลักดันกฎหมาย และกติกาต่าง ๆ ออกมาเพื่อส่งเสริมธุรกิจการค้าทองคำ เช่น การผลักดันการลดภาษี ภาษีมูลค่าเพิ่มทองคำ การจัดการปัญหาทองปลอม และการประสานงานกับภาคราชการในการนำกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ มาใช้เพื่อสร้างยุติธรรมให้กับการซื้อขายทองคำภายในประเทศ ทำให้การซื้อขายมีความคล่องตัวและมีมาตรฐานมากขึ้น ข้อเท็จจริงดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ชวินทร์ ลีนะบรรจง (2554) (Leenabanchong, C., 2011) ที่ได้อธิบายว่ารัฐต้องทำหน้าที่ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การซื้อขายแลกเปลี่ยนสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี โดยจะต้องมีบทบาทในการสนับสนุนการแข่งขันคนจำนวนมากเชื่อว่า วิธีเดียวที่จะรักษาประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจไว้ได้ก็คือการแข่งขัน บทบาทหนึ่งของรัฐก็คือการเป็นผู้คุ้มครองระบบการแข่งขันในเศรษฐกิจให้เป็นไปโดยยุติธรรม การอาศัยอำนาจรัฐในการสนับสนุนการแข่งขันประการหนึ่งคือ การออกกฎหมายป้องกันการผูกขาด (antitrust legislation) ซึ่งจะไม่ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในการจำกัดการค้าโดยเสรีเป็นไปอย่างผิดกฎหมาย นั่นคือปกป้องการแข่งขันให้เป็นไปอย่างอิสระให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาครัฐเห็นว่าภาคเอกชนหรือสมาคมค้าทองคำซึ่งประกอบด้วยผู้ค้าทองคำรายใหญ่ที่มีประสบการณ์และความชำนาญในธุรกิจทองคำเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมการซื้อขายทองคำมากกว่าซึ่งภาครัฐคอยกำกับอยู่ห่าง ๆ

จากการศึกษาพบว่าความผันผวนของเศรษฐกิจการเมืองไทย หรือความไม่สงบทางการเมืองมีผลต่อการอ่อนตัวของค่าเงินบาทที่จะส่งผลการกำหนดราคาทองคำของสมาคมค้าทองคำให้สูงขึ้นแต่ก็มีนัยสำคัญไม่มาก แต่จะให้ความสำคัญกับทิศทางทางการเมืองที่จะทำให้ค่าเงินบาทมีแนวโน้มอ่อนค่าหรือแข็งค่า ซึ่งจะทำให้ราคาทองคำในประเทศเกิดความผันผวนได้ ปัจจัยหลัก ๆ ในการกำหนดราคาจะขึ้นอยู่กับเปลี่ยนแปลงขึ้นลงของราคาทองคำโลกมากกว่า ในขณะที่เศรษฐกิจการเมืองต่างประเทศมีผลต่อการกำหนดราคาทองคำของสมาคมผ่านราคาทองคำโลกที่ถูกกดดันจากความอ่อนไหวต่อปัจจัยภาวะสงคราม และปัจจัยปัจจัยทางการเมืองเศรษฐกิจการเมืองของต่างประเทศ สอดคล้องกับแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค ว่าด้วยอุปสงค์และอุปทานในการพิจารณาการกำหนดราคาของทองคำในตลาดโลก การกำหนดราคาทองคำภายในประเทศจึงต้องอิงกับตลาดของทองคำโลกเนื่องจากประเทศไทยนั้นพึ่งพิงการนำเข้าทองคำต่างประเทศมาใช้บริโภคภายในซึ่งเกือบจะทั้งหมดเป็นการนำเข้าทองคำจากต่างประเทศ (ภราดร ปริดาศักดิ์, 2547) (Pridasak, P., 2004) และสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของอัศวราภักดิ์ ประภาพักตร์ (2555) (Prapapak, A., 2012) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อราคาทองคำแท่งในประเทศไทยก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา พบว่า ราคาทองคำแท่งในตลาดโลกล่วงหน้า และอัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับราคาทองคำแท่งในประเทศไทย และวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของสหรัฐมีผลทำให้ราคาทองคำในประเทศไทยสูงขึ้นด้วยและตัวแปรที่ส่งผลต่อราคาทองคำ คือ อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) โดยเปลี่ยนแปลงไปใน

ทิศทางเดียวกับราคาทองคำ กล่าวคือเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มสูงขึ้นจะมีผลทำให้ราคาทองคำในรูปของเงินบาทเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับ เสาวรจน์ อภิรักษ์เดชาชัย (2553) (Apirakdechachai, S., 2010) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อราคาทองคำในประเทศไทยพบว่าราคาทองคำโลก และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีอิทธิพลต่อราคาทองคำแห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลกระทบของความไม่เสถียรภาพทางการเมืองมีผลต่อการอ่อนตัวของค่าเงินบาทที่จะส่งผลการกำหนดราคาทองคำของสมาคมค้าทองคำให้สูงขึ้นแต่ก็มีความสำคัญไม่มาก แต่จะให้ความสำคัญกับทิศทางทางการเมืองมากกว่า

2. กระบวนการ ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศของสมาคมค้าทองคำจากการศึกษาพบว่า

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการของสมาคมค้าทองคำในการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศมีไม่มากนัก หลัก ๆ แล้วจะเป็นเรื่องของการใช้ดุลพินิจของกรรมการแต่ละท่านซึ่งอาจแตกต่างกัน โดยอาจเห็นสมควรให้ปรับราคาขึ้นหรือลง ทั้งนี้การใช้ดุลพินิจดังกล่าวยังคงยึดราคาทองคำโลก และอุปสงค์และอุปทานทองคำภายในประเทศเป็นเกณฑ์ ภายใต้บริบทสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเช่น ปัจจัยทางด้านค่าเงินบาท หรือความผันผวนของราคาทองคำโลก แล้วแต่กรรมการแต่ละท่านจะหยิบยกประเด็นใดขึ้นมาประกอบการพิจารณากำหนดราคาดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค ว่าด้วยอุปสงค์และอุปทานในการพิจารณาการกำหนดราคาของทองคำในตลาดโลกซึ่งการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศต้องอิงกับตลาดของทองคำโลกเนื่องจากประเทศไทยนั้นพึ่งพิงการนำเข้าทองคำต่างประเทศมาใช้บริโภคเป็นส่วนใหญ่โดยราคาทองคำโลกที่ทำการซื้อขายนั้นถือเป็นราคาตลาด (market price) หรือราคาดุลยภาพ (equilibrium price) หรือราคาทองคำต่างประเทศ (gold spot) ซึ่งเป็นระดับราคาสำหรับผู้บริโภคทองคำในตลาดโลกยินดีที่จะซื้อในปริมาณที่เท่ากับผู้ผลิตทองคำยินดีที่จะขาย ทำให้ไม่เกิดอุปสงค์หรืออุปทานส่วนเกินในตลาดขึ้นและจะมีการปรับตัวเข้าสู่ดุลยภาพเสมอ หากราคาและปริมาณซื้อขายทองคำไม่ได้อยู่ในดุลยภาพ(ภราดร ปรีดาศักดิ์, 2547) (Pridasak, P., 2004)ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้ดุลพินิจของกรรมการแต่ละท่านซึ่งอาจแตกต่างกัน โดยอาจเห็นสมควรให้ปรับราคาขึ้นหรือลง ทั้งนี้การใช้ดุลพินิจดังกล่าวยังคงยึดราคาทองคำโลก และอุปสงค์และอุปทานทองคำภายในประเทศ

การพัฒนาในรูปแบบของสมาคมผู้ค้าทองคำในการกำหนดราคาทองคำค่อนข้างมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะมีความคล่องตัวสูงในการพิจารณาและประกาศราคา ด้วยการหารือจากกรรมการทั้ง 5 ท่านโดยการพูดคุยกันทางโทรศัพท์ โดยจะใช้เสียง 3 ใน 5 ในการประกาศราคาทองคำในแต่ละวัน และจะแจ้งราคาผ่านช่องทางเว็บไซต์ (website) และทางไลน์ (line) ทำให้การเข้าถึงบรรดาร้านทองทั่วประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อเทียบกับในอดีตที่ใช้การแจ้งทางโทรศัพท์และสอดคล้องกับข้อมูลจากสมาคมค้าทองคำ (2555, (Gold Trade Association, (2012).ได้อธิบายถึงราคาทองคำในประเทศไทยได้ถูกกำหนดจากราคานำเข้าทองคำจากต่างประเทศและประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่างโดยมีคณะกรรมการควบคุมราคาทองของสมาคมค้าทองคำคอยดูแลตลอดช่วงเวลารซื้อขาย โดยยึดถือหลักประชาธิปไตยในการกำหนดราคาทองคำถือเสียงส่วนมาก 3ใน 5เสียงในการตัดสินใจ

คณะกรรมการดังกล่าวสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม สำหรับการกำหนดราคาทองของสมาคม จะอ้างอิงจากราคาทองต่างประเทศ (gold spot) บวกหรือลบค่าพรีเมียม (premium) จากผู้ค้าทองคำในต่างประเทศ (ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ว่าเป็นสภาวะการนำเข้าหรือการส่งออก) แล้วจึงนำมาคำนวณกับค่าเงินบาทจากนั้นจะทำการแปลงหน่วยน้ำหนักจากออนซ์ (oz) ให้เป็นหน่วยน้ำหนักของไทยคือบาท โดยการตัดสินใจประกาศราคาทองในประเทศแต่ละครั้งนั้น ทางสมาคมจะพิจารณาองค์ประกอบของอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ของทองคำภายในประเทศเป็นสำคัญด้วย

ผลการศึกษาการที่จะให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการในการกำหนดราคาทองคำนั้น ส่วนใหญ่ยังเห็นว่าไม่มีความจำเป็นและอาจทำให้การทำงานมีปัญหาได้ เนื่องจากภาครัฐมีข้อจำกัดหรือยังไม่มี ความเข้าใจในสภาวะตลาดทองคำในประเทศดีพอเมื่อเทียบคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นโดยสมาคมค้าทองคำซึ่งต่างมีประสบการณ์ทางวิชาชีพทางด้านการค้าขายทองคำและความเข้าใจในสภาวะตลาดของทองคำเป็นอย่างดี บทบาทของภาครัฐควรเน้นไปด้านการส่งเสริมมากกว่า โดยปล่อยให้ไปตามกลไกของตลาด และไม่ควรมีการเข้าไปควบคุม นอกจากว่าถ้ามีสินค้าใดที่ไม่เป็นไปตามกลไกเสรี และมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ ภาครัฐก็ควรพิจารณาการมาดำเนินการและควรที่จะส่งเสริมธุรกิจค้าทองคำให้เกิดความเข้มแข็งด้วยมาตรการต่าง ๆ ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองแนวนโยบายของอดัม สมิท (Adam Smith) ที่เกี่ยวกับการแบ่งงานกันทำ เพื่อให้เกิดทักษะและประสิทธิภาพการผลิต และเน้นความเชื่อในเรื่องของการค้าและการแข่งขันเสรี โดยปล่อยให้ปัจเจกบุคคลแต่ละคนต่อสู้แข่งขันกันในตลาด เพื่อแสวงหาและปกป้องประโยชน์ส่วนตน อดัม สมิท (Adam Smith) เชื่อว่าการแข่งขันของปัจเจกบุคคลในสังคมในที่สุดแล้วจะทำให้สังคมโดยรวมเจริญก้าวหน้า เพราะมีกลไกตลาดทำหน้าที่เป็น “มือควบคุมที่มองไม่เห็น” คอยปรับระบบเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับดุลยภาพตลอดเวลา และตัวรัฐบาลไม่ควรที่จะเข้าไปแทรกแซง (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ, 2547 อ้างถึงใน โอฬาร ถิ่นบางเตียว, 2558) (Tinbantie, O., 2015). และสอดคล้องกับสมประวิณ มันประเสริฐ และก้องภพ วงศ์แก้ว (2559) (Manprasert, S. and Wongkaew, K., 2016) ที่ได้กล่าวถึงบทบาทในฐานะผู้สร้างระบบ ภาครัฐจะเปลี่ยนจากการเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นผู้วางเงื่อนไขที่ทำให้ระบบตลาดทำงานได้อย่างสมบูรณ์มากขึ้น เกิดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยเศรษฐกิจของประเทศผ่านการวางโครงสร้างทางสถาบันทางเศรษฐกิจที่ลดการบิดเบือน การแทรกแซง และการผูกขาด เพื่อก่อให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรมของ “ผู้ที่ควรดำเนินการเอง” ในระบบเศรษฐกิจ ความท้าทายสำคัญสำหรับภาครัฐ คือ การกำหนดบทบาทที่เหมาะสมในฐานะการเป็นผู้สร้างระบบ ภายใต้สภาพแวดล้อมและระดับการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นบทบาทภาครัฐภายใต้บริบทใหม่ของเศรษฐกิจไทย จึงควรเป็นมือผู้ริเริ่มดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้สร้างที่วางระบบให้ “ผู้ที่ควรดำเนินการจริง ๆ หรือผู้เล่นตัวจริง” แข่งขันและพัฒนาได้ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด ซึ่งก็คือสมาคมค้าทองคำ และรัฐบาลควรดำเนินนโยบายเศรษฐกิจในระดับที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดความบิดเบือนในระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้ สอดคล้องกับ นราธิป ชุติวังศ์ (2550, (Narathip Chutiwong (2007) ที่ได้กล่าวถึงระบบเศรษฐกิจแบบผสมที่

ค่อนข้างไปทางทุนนิยม ทำให้เอกชนสามารถมีบทบาทในการกำหนดราคาในตลาดได้มาก แต่หากระดับราคาตลาดหรือราคาดุลยภาพนั้น ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่คนบางกลุ่มรัฐจะเข้ามาแทรกแซงกลไกราคา เพื่อช่วยเหลือและสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจได้ บทบาทของรัฐบาลที่เข้าไปแทรกแซงตลาดหรือควบคุมราคา เป็นการยื่นมือเข้ามาให้ความช่วยเหลือเพื่อทำให้ราคาสินค้ามีเสถียรภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาครัฐมีข้อจำกัดหรือยังไม่มีประสิทธิภาพในสถานะตลาดทองคำในประเทศดีพอเมื่อเทียบคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การศึกษาบทบาทที่ผ่านมาของสมาคมค้าทองคำค่อนข้างจะมีความโดดเด่นมากในการขับเคลื่อนและส่งเสริมการซื้อขายทองคำภายในประเทศและบทบาทที่โดดเด่นคือการกำหนดราคาซื้อขายทองคำภายในประเทศที่มีมาอย่างยาวนาน และได้รับความไว้วางใจ และการให้ความเชื่อถือเป็นอย่างดีจากภาคราชการ ธุรกิจร้านค้าทั้งขายส่งรายใหญ่ และร้านค้าปลีก รวมถึงผู้บริโภคหรือผู้ซื้อรายย่อยที่ให้การยอมรับในกฎเกณฑ์ มาตรฐาน การซื้อขาย แต่อย่างไรก็ตามอาจจะมียกข้อยกเว้นบ้างจากผู้มีส่วนได้เสียบางรายถึงถึงความโปร่งใส และมีข้อสงสัยในหลักการและเหตุผลในการปรับราคาทองคำขึ้นลงในแต่ละครั้ง ในแต่ละวัน และจากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาคราชการที่เกี่ยวข้องพบว่าสมาคมค้าทองคำไม่ได้แจ้งราคาซื้อ ราคาจำหน่ายทองคำแท่ง ค่าพรีเมียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้สำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการทราบทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง ที่กำหนดไว้แนวทางปฏิบัติทางการค้าของผู้ประกอบธุรกิจร้านค้าทองคำที่เป็นธรรมตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์ในปี พ.ศ. 2552 ด้วยเหตุผลที่ว่าขาดความคล่องตัวในการประกาศราคาทองคำ และภาคราชการก็อนุโลมไม่ต้องแจ้งนั้น จึงอาจเป็นข้อครหาถึงความโปร่งใสของการประกาศราคาทองคำแต่ละครั้งของสมาคมได้ เพราะฉะนั้นเป็นไปได้หรือไม่ที่ สมาคมค้าทองคำควรจะต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลดังกล่าวแก่สำนักงานคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการทราบทุกครั้ง โดยแก้ปัญหาความไม่คล่องตัวในการประกาศราคาดังกล่าว โดยผู้วิจัยเห็นว่า ควรจัดให้มีคณะกรรมการพิจารณาเห็นชอบราคาทองคำที่ประกาศโดยสมาคมค้าทองคำในแต่ละวันขึ้นมา โดยคัดเลือกกรรมการจากคณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการที่มีอยู่ขึ้นมาพิจารณาโดยเฉพาะ และใช้วิธีการประชุมทางโทรศัพท์ (conference call) พิจารณาให้ความเห็นชอบราคาทองคำที่มาจากมติการกำหนดราคาทองคำของสมาคมค้าทองคำ และเหตุผลที่ปรับราคาขึ้นและลงในแต่ละครั้งเพื่อให้เกิดความเหมาะสม และเกิดความโปร่งใส เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรให้สมาคมค้าทองคำมีบทบาทในการเป็นการเป็นผู้กำหนดราคาทองคำ และประกาศราคาทองคำต่อไป เนื่องจากที่ผ่านมาประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการกำหนดราคาทองคำ ยังอยู่ในเกณฑ์ดี สร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นได้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (ยังไม่มีปัญหาร้องเรียนใด ๆ และภาครัฐยังควรทำหน้าที่ในการกำกับ และดูแลอยู่ห่าง ๆ เหตุผลสนับสนุนหลัก ๆ ที่สมาคมค้าทองคำยังคงจะต้องทำหน้าที่ดังกล่าว เกิดจากการที่สมาคมมีจุดแข็งอันเกิด

มาจากการรวมตัวกันของผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทองคำในทุกภาคส่วน ทั้งผู้ค้าปลีก ผู้ค้าส่ง และผู้นำเข้า-ส่งออก ซึ่งมีประสบการณ์มีความรู้ความชำนาญในธุรกิจทองคำเป็นอย่างดีการรวมตัวกันทำงานในรูปของสมาคมจึงมีความยืดหยุ่น มีความคล่องตัวในการกำหนดและประกาศราคาทำให้ทันต่อสถานการณ์ของเศรษฐกิจการเมืองโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความเชื่อถือและใช้เป็นราคาอ้างอิง และฐานในการเก็บภาษีในปัจจุบัน

3. ปัจจุบันการหารือของกรรมการทั้ง 5 ท่าน ดำเนินการด้วยการพูดคุยกันทางโทรศัพท์ โดยจะใช้เสียง 3 ใน 5 ในการประกาศราคาทองคำในแต่ละวันว่าจะขึ้นหรือลง ซึ่งอาจจะมีปัญหาความล่าช้าในการต่อสายและเห็นว่าควรควรดำเนินการประชุมโดยใช้ระบบออนไลน์ หรือด้วยการประชุมทางโทรศัพท์ (conference call) ซึ่งสามารถมีขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลาโดยผู้เข้าร่วมประชุมไม่จำเป็นต้องมารวมตัวกันในสถานที่เดียวกัน โดยจะ โทร (Call) 5 คน พร้อมกัน ใช้วิธีการการกดปุ่มตกลง (OK) ในการยอมรับในปรับราคาทองคำขึ้นหรือลง ซึ่งก็จะทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วมากขึ้นในการกำหนดราคาทอง

4. ภาครัฐควรเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนสมาคมค้าทองคำให้มากขึ้นซึ่งที่ผ่านมา ภาครัฐก็ได้มีการประสานงานกับสมาคมและออกมาตรการในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น ในส่วนของกระทรวงพาณิชย์ ได้พยายามผ่อนปรนนโยบายต่าง ๆ หลาย ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการยกเว้นภาษีการนำเข้าพวกอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับธุรกิจการค้าทองคำ และในส่วนของกรมสรรพากรมีการออกมาให้ความรู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ และการยกเว้นภาษีต่าง ๆ ธุรกิจทองคำนี้ นับเป็นธุรกิจที่นำเงินเข้าประเทศจำนวนมหาศาลผ่านการนำเข้า-ส่งออกทองคำ เพราะฉะนั้นการให้ความรู้ การสอน การทำระบบบัญชีที่ถูกต้อง การชำระภาษีที่ถูกต้อง และการสอนเกี่ยวกับการทำบัญชีเล่มเดียวภาครัฐจึงควรเข้าดำเนินการด้วยการประสานงานกับสมาคมค้าทองคำอย่างต่อเนื่องเพื่อร่วมกันพัฒนาธุรกิจทองคำของประเทศให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การศึกษาเศรษฐกิจการเมืองในการกำหนดราคาทองคำในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2560พบว่า การกำหนดราคาทองคำ ราคาจะถูกกำหนดโดยสมาคมค้าทองคำ ในขณะที่ภาครัฐไม่ได้มีบทบาทในการกำหนดราคาทองคำ แต่จะเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำกับ ดูแล ออกกฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกเพราะภาครัฐมีข้อจำกัดหรือยังไม่มี ความเข้าใจในสถานะตลาดทองคำในประเทศดีพอเมื่อเทียบคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นให้หน่วยงานนี้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการในการกำหนดราคาทองคำ ทำให้ทราบว่าดำเนินการภาครัฐควรสงวนไว้แค่เพียงควบคุมให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

เอกสารอ้างอิง

กรมการค้าภายใน. (2561). พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542. กองนิติการ กรมการค้าภายใน.
ชวินทร์ สันะบรรจง. (2554). เศรษฐศาสตร์ที่ดิน, พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทองคำและทองคำขาว (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2542

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2558). ความเข้าใจเกี่ยวกับเงินสำรองทางการ. ค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2563, จาก

<https://www.bot.or.th/Thai/FinancialMarkets/ReserveManagement/BOTForeignReserves/Pages/default.aspx>

นราทิพย์ ชุตินวงศ์. (2550). ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุลลิต อำนาจบรรพต. (2553). เศรษฐกิจการเมืองโลกกับบทบาทของทองคำ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บวร ประพฤติดี และทิพาพร พิมพ์สุทธิ. (2540). ศักยภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของจังหวัดเพื่อการพัฒนาสถาบันนิติบัญญัติ. รายงานการวิจัย. กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

บริษัท วายแอลจี บูลเลียน อินเทอร์เน็ตชั่นแนล จำกัด. (2562). ปี 2018 ไทยครองอันดับ 4 ประเทศผู้บริโภคทองคำแท่งมากที่สุดในโลก. หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ, 21-23 มีนาคม, หน้า 17-18.

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง อนุญาตให้นำทองคำเข้ามาในราชอาณาจักรและส่งออกนอกราชอาณาจักรปริชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ. (2547). เศรษฐศาสตร์การเมือง: โลกทัศน์และการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการเอกสารวิชาการคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติ. ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485

พระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกนอกราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2485

พระราชกฤษฎีกาควบคุมการนำเข้าในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่าง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2494

พระราชบัญญัติการส่งออกนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522

ไพศาล มหาพัฒน์ภรณ์. (2534) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออกอันเนื่องจากกฎหมายและกฎระเบียบในการควบคุมการนำเข้าและส่งออกทองคำ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภราดร ปริดาศักดิ์. (2547). ประวัติชีวิตและแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ระดับโลก พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับ. (2563). สถานการณ์ตลาดทองคำของไทยในปี 2560. ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2563, จาก https://infocenter.git.or.th/Content_View.aspx?id=2217&mail=1

สมาคมค้าทองคำ. (2555). การกำหนดราคาทองของประเทศไทย. ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2562, จาก <https://www.goldtraders.or.th/ArticleView.aspx?gp=2&id=13>

สมาคมค้าทองคำ. (2555). IMF กับทองคำ. วารสารทองคำ, 9(35), เมษายน-มิถุนายน 2555.

- เสาวรัตน์ อภิรักษ์เดชาชัย. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อราคาทองคำแท่งในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมประวิณ มั่นประเสริฐ และก้องภพ วงศ์แก้ว. (2559). บทบาทภาครัฐภายใต้บริบทใหม่ของเศรษฐกิจไทย.
A Bridged Making Research Accessible, สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากร.
- อัศวราภักดิ์ ประภาพักตร์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อราคาทองคำแท่งในประเทศไทยก่อนและหลังวิกฤตเศรษฐกิจของ
ประเทศสหรัฐอเมริกา, เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อนุสรณ์ ธรรมใจ. (2558). พัฒนาการทางเศรษฐกิจกับเสถียรภาพทางการเมืองและประชาธิปไตย. ค้นเมื่อ 17 มิถุนายน
2562, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/634834>
- อนุสรณ์ ลิ้มมณี. (2558). รัฐ สังคม และการเปลี่ยนแปลง การพิจารณาในเชิงอำนาจ นโยบาย และเครือข่าย
ความสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- โอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2558). แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมือง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Dahl, R. (1967). Pluralist Democracy in the United State: Conflict and Consent. Calcutta: Scientific
Book, pp. 188-189
- Dey, S. (2016). Historical Events and the Gold Price. Working Paper, Indian Institute of Management
Kozhikode.
- Huntington, S. (1968). Political Order in Changing Societies. (New Haven: Yale University Press, Pp.
448.
- Laski, H. (1955) The Sovereignty of the State. in Readings in Recent Political Philosophy. Edited by
Magaret Spahr. New York: Macmillan. pp. 529-536.
- World Gold Council. (2019). "Gold Demand Trend". Retrived June 21, 2019, from www.gold.org
- World Gold Council. (2019). Thailand Gold Reserves. Retrieved June 16, 2019
from <https://tradingeconomics.com/thailand/gold-reserves>

Translated Thai Reference

- A royal decree controlling importation into the kingdom Which some products (No. 5) B.E. 2494
Aksaraphak Prapapak. (2012). Factors Affecting Gold Bar Price in Thailand Before and After the
Economic Crisis of the United States, Chiang Mai: Graduate School. Chiang Mai University
- Anusorn Thammachai. (2015). Economic Development and Political Stability and Democracy.
Retrieved 17 June 2019, from <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/634834>
- Anusorn Limmanee. (2015). State, Society and Change Consideration of power, policy and network

- relations. 2nd edition. Bangkok: Siam Pritat. Oran Thin Bang Tiao, (2015) Concept of Political Economy. Bangkok: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Bank of Thailand. (2015). Understanding of official reserves. Retrieved 19 March 2020, from <https://www.bot.or.th/Thai/FinancialMarkets/ReserveManagement/BOTForeignReserves/Pages/default.aspx>
- Bulkit Amnatworaprasert. (2010). Global Political Economy and the Role of Gold. Master of Arts Thesis (Political Economics), Chulalongkorn University.
- Bowon Paphutdee and Tipaporn Phimaphisut. (1997). Economic, social and political potential of the province for development Legislative Institutions. Research report. Printing Division, Office of the Secretariat of the Council of Representatives
- Chawin Leenabanchong. (2011). Ground-breaking Economics, 1st edition, Bangkok: Thammasat University Press. Dated Gold and Platinum (No. 2) August 18, 1999
- Change. Bangkok: Academic Documentation Service Center, Faculty of Economics. Chulalongkorn University
- Department of Internal Trade. (2018). Act on Prices of Goods and Services B.E. 2542. Legal Division, Department of Internal Trade.
- Export and Import into the Kingdom of Goods, Act B.E. 2522
- Exchange Control Act, B.E. 2485
- Foreign exchange control, Act. B.E 1942
- Gem and Jewelry Information Center. (2020). Thailand's gold market situation in 2017. Retrieved 15 February 2020, from https://infocenter.git.or.th/Content_View.aspx?Id=2217&mail=1
- Gold Trade Association. (2012). Thailand Gold Price Determination. Retrieved 18 June 2019, from <https://www.goldtraders.or.th/ArticleView.aspx?gp=2&id=13>
- Gold trade association. (2012). IMF and gold. Gold Journal, 9 (35), April - June 2012.
- Narathip Chutiwong. (2007). Microeconomic Theory. Edition 9. Bangkok: Faculty of Economics, Chulalongkorn University.
- Notification of the Ministry of Finance on Permission to Import Gold into the Kingdom and Export Out of the Kingdom
- Preecha Piampongsan and Kanoksak Kaewthep. (2004). Political Economy: Worldviews and Opinion

Analysis.

Paisan Mahaphannaphon. (1991). Problems and obstacles in the development of the jewelry industry for export due to laws and regulations governing gold imports and exports. Master of Laws Thesis, Chulalongkorn University.

Paradorn Pridasak. (2004). History, life and concept of world-class economist Pimlak, Bangkok: Thammasat University.

Royal Decree Controlling Exporting of Certain Products (No. 8) B.E. 2485

Saowarat Apirakdechachai. (2010). Factors Influencing Bullion Prices in Thailand. Thesis on Economics

Master's degree, Ramkhamhaeng University.

Somprawin Manprasert and Kongphop Wongkaew. (2016). Government roles in the new context of the Thai economy. A Bridged Making Research Accessible, Puey Ungphakorn Economic Research Institute.

Oran Tinbantie. (2015). Political Economy Concept. Bangkok: Sukhothai Thammathirat University.

YLG Bullion International Company Limited. (2019). In 2018, Thailand ranks fourth in the world's bullion consumer country. Economic base newspaper, 21-23 March, pages 17-18.

